

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo 4.

úterý 12.6.2012

úterý

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

Dnes poruším náš redakční stereotyp. Ta otázka: „Kdo dneska napíše úvodník?“, po které většinou následují vteřiny trapného ticha, při nichž my redaktori upřeně hledíme do monitoru, a děláme, že máme tuze moc práce, tak ta dneska nepadne. Napíšu úvodník dřív, než se naše šéfredaktorka Iva zeptá. Tajně. Pššššš! Držte mi palec!

Zkraje si dovoluji zařadit botanicko-etnografické okénko, které budiž mi pak oslím můstkem k uvedení dnešního rozhovoru v rubrice věnované čtenářství a čtenářské gramotnosti: Většina z nás asi ví, jak vypadá strom jménem baobab z Exupéryho ilustrací Malého prince. Lidé, kteří se narodili v kraji, kde tyto obří stromy rostou, k nim mají zvláštní úctu, vzhlížejí k nim jako ke stromům s duší a často jim přinášejí i oběti. Baobab ale není pouze obr s duší, ale také malé nakladatelství originálních dětských knih manželů Horváthových. Něco víc se o něm můžete dočíst v rozhovoru s šéfredaktorkou Terezou Horváthovou.

V tradičních rubrikách dnes na drama a divadlo nahlížíme optikou amerického lektora Rivese Collinse, dále jsme pro vás, milí čtenáři, zapsali průběh rytířské dílny Ivany Faltusové pro děti ze souborů, nabízíme pestrou škálu názorů na včerejší představení prostřednictvím recenzí Ludka Richtera, postřehů Aleny Exnarové, poznámek z dětských diskusních klubů a zastavili jsme se ve Fabrice na slovíčko s divadelními soubory...

Dětská scéna již po dva večery nežije pouze divadlem, ale i hudbou. Z večerního koncertu DRAK tria vám přinášíme rozhovor s muzikanty. Ti, kteří na koncertě byli, Drak trio viděli, slyšeli a s ním zpívali, si mohou při vzpomínce na něj v průběhu čtení poťukávat nohou do rytmu, či vydat nějaký podivuhodný zvuk, na jakýkoliv předmět, který se zrovna v jejich blízkosti nachází. Ti, kteří do světa hravého hudebního dialogu v Ottendorferově vile vstoupí dnes, mohou taktéž vydávat podivuhodné zvuky a naladit se tak na stejnou vlnu. Zkuste to, uvidíte, kolik bude ve Svitavách hezky bláznivě vypadajících lidí!

Tak. Toť vše.

Stihla jsem to! Iva se ještě nezeptala. A ani to moc nebolelo...

Tereza Vyvíjalová

NAHLÉDLI JSME...

... DO RYTÍŘSKÉ DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: IVANA FALTUSOVÁ

S chumlem dětí, které si pro dnešní den vybrali dílnu Ivany Faltusové inspirovanou knihou Rytířské legendy, přicházíme k budově Ottendorferova domu. Po cestě se děti ptám, jestli mají představu o tom, co se asi bude na dílně dít. Krčí rameny, neví...asi něco o rytířích. „Rytíři, něco za těmito dveřmi je, bude někdo tak odvážný a vkročí jako první do těchto dveří?“ vyzývá Ivana děti a první z nich vzápětí vstupují do světa rytířů. Stoupáme po schodech - v závěsu za námi jde fotograf Ivo, který se pro skupinu rytířů na chvíli stává hrozcím nebezpečím. Schovávají se před ním do úzké uličky, ale když se jim fotograf na výzvu rytíře Ivína (Ivany Faltusové) představuje jako rytíř Ivo, vylézají postupně z úkrytu a seznamujeme se i s rytíři Barbarošem, Elišem, Tomášem...

Vstupujeme do sálu, kde se bude celé rytířské klání odehrávat, a mladí šlechtici prozkoumávají prostor - možná v něm najdou nějaké tajemství. Nalézají tajnou místnost, v tajné místnosti tajnou skříňku a v tajné skříňce tajný vzkaz. Ten ale není určen zrakům rytířů, neboť se jedná o dluhopisy (ve skutečnosti děti našly inventární seznam). Ihned ale dostávají od rytíře Ivína první úkol - vložit do tajné skříňky vzkaz do budoucnosti. Aby se rytíři necítili osamoceni, dělí se do dvojic a zapisují takovéto vzkazy: „Splat dluhy!“ - „Ne, ať se vyhazují odpadky, podporujte ekologii, ať se šetří energií a ať pro budoucí generaci zavládne mír.“ - „Dejte pozor na velké krabice zvané počítač, jsou zákeřné.“ Po přečtení posledního vzkazu se Ivín otáčí ke všem zády: „Než se má hlava otočí zpět, bude kolem mě kruh.“ A opravdu rytíři ho obestupují a už si v kruhu mění místo rytíř Martin s rytířem Tomášem, ten zase s rytířem Michaelem a tak dále. Brzy ale dochází k proměně Ivína ve zlého ducha, který pije krev. Jediná možnost jak se mohou rytíři při útoku ducha zachránit je zvolání jména ohroženého člena rytířského bratrstva. Nestihnou-li útoku zabránit, vymění si duch s rytířem role.

„Odložte zbroj, nechte si jen spodní prádlo a skočte do rybníka!“ Sál se mění ve velký rybník a mladí šlechticové trénují ve vodě různá tempa a styly plavání. Za chvíli už do prostoru, tentokrát do rozlehlých lesů, vyjíždějí na svých ořích. Při návratu zpět na místo výjezdu je čeká střelba z luku (předtím ale ještě Ivín kontroluje svaly rytířů, aby jim mohl přidělit luk správné velikosti). Poté, co skolili několik laní a ptáků, si vyzvedávají své nabroušené meče. Ve vzájemném boji rytíři potvrzují svou zdatnost i v této dovednosti. Vzápětí rytíři vymýšlejí oslavný pokřik: „Hip, hip, hip, spolu to jde líp! Rytíř Ivín hlavu má jak Stivín. Já jsem Noe rytíř z Prahy, mám dobrý vkus a ještě lepší mravy.(...) Hip, hip, hip, spolu to jde líp!“

Ačkoliv jsou šlechtici mladí, má každý z nich za sebou už kus života. Ten je zaznamenán na obrazech, které jim předkládá udatný Ivín. Rytíři obrazy pečlivě prohlíží, a když naleznou ten svůj, vytvoří dle jeho předlohy také sochu (samozřejmě sochají ze svých těl). Některý rytíř prosí o život, jiný bojuje s obrem.

Když se velké bratrstvo rozdělí na několik menších, nechávají své obrazy obžvout a navzájem jsou si svědky opravdu vypjatých situací z rytířského života. Členové rytířských bratrstev si mají také vybrat ze svých sedmi rytířských ctností tu, které si nejvíce váží, a tu ostatním zobrazit. Do této doby jsem mezi rytíři pouze jako host, ale nyní je má totožnost prozrazena - stávám se králem Artušem, který odhaluje ctnosti svých rytířů. V tom ale Ivín vykřikne: „Blíží se vojsko Gertrúda Gertrúda! Postavte barikádu!“ A už jedna polovina staví barikádu z balvanů a klád (ze židlí, věšáků a provazu) a druhá odchází, aby vzápětí mohla opevnění dobýt!

Je po rekonstrukci bitvy a rytíř Ivín s rytířským bratrstvem se zase mění v Ivanu Faltusovou se skupinou dětí. Ivana jim předčítá jeden z příběhů krále Artuše. Jeho konec ale nechává otevřený. Děti teď mají příběh dramaticky ztvárnit i s jeho zakončením. Díky rozdělení na kluky a holky, a tedy i dvěma různým pohledům na věc, vznikly příběhy od sebe odlišné, což bylo pro mě jako pro diváka velice zajímavé. Lektorka nenechá děti odejít, aniž by jim přečetla konec příběhu.

S koncem příběhu přichází i konec rytířských slavností, výcviků a bojů... „Jednota a víra, to je naše síla!“ loučí se děti se světem rytířů a odcházejí.

Než ale odejdou úplně, stačím se jich zeptat na několik otázek:

Překvapilo vás v této dílně něco?

Mně překvapilo tohle místo, myslela jsem si, že budeme ve Fabrice, tady je to moc pěkné.

Můžeme tady dělat bitky.

Co se vám ve světě rytířů nejvíce líbilo?

Dneska to bylo nejlepší.

Fakt mě to bavilo.

Líbilo se mi, že rytíři stojí při sobě.

Má rytířské bratrstvo něco společného se skupinou dětí z dramaťáku?

Já myslím, že odvahu. Rytíři potřebují odvahu k boji a my k tomu, abychom mohli hrát na jevišti.

Určitě i spolupráce, bez toho nemůže být ani jedno.

Andrea Pavlíčková

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A

DRAMA A DIVADLO PRO DĚTI Z AMERICKÉHO POHLEDU

Hned ráno jsem zavítal do semináře pro dospělé, který vede zahraniční lektor Rives Collins. A bylo to ráno zamračené a pošmourné. Člověk by slunka nenašel ani co by se za nehet vešlo. Když ale do učebny vstoupil Rives, bylo to, jako by slunce právě vešlo.

Uvědomuji si, že by tato zpráva měla plnit funkci záznamu lekce. Pokusím se tento úkol splnit, nicméně si myslím, že by mělo dojít i na pocity a dojmy. Vždyť celé drama je o pocitech a dojmech a Rives si je toho velmi dobře vědom. Tím ho v žádném případě nechci podezírat z kalkulu. Ono by se to totiž provalilo. V dramatu člověk musí být skutečný, takový jaký opravdu je, musí vycházet sám ze sebe, jinak pohoří. Cílem strukturovaného dramatu je prozkoumat nějaký jev a zároveň se dozvědět něco o sobě, rozšířit si své zkušenosti a popřemýšlet o sobě a svých postojích a názorech.

Rives je neobyčejně zajímavý člověk, je charismatický, vyzařuje klid, rozvahu a vstřícnost. Z jeho chování je patrná úcta k člověku a ke všemu, co s člověkem souvisí. Z toho vyplývá jeho zodpovědný přístup k dramatu, k jeho přípravě, průběhu a reflexi. Žádný detail není náhodný, vše je promyšleno do poslední tečky, stejně tak, jako by tomu mělo být u divadelní inscenace. Jasně formulované téma, jasně volené metody a funkčně využití výrazové prostředky jako je hudba, uspořádání akcí v prostoru či aranžování pracovních ploch (balíčků papírů na podlaže učebny); to vše přispívá ve výsledku k procesu s vysokou estetickou - výchovnou hodnotou.

Hned z kraje zmíním Rivesovu pozornost k aktuálnímu dění ve světě a u nás. Jakoby náhodou zní v jedné z pauz píseň Irglové a Hansarda z filmu Once. Komu se i v průběhu nabitého programu Dětské scény daří udržovat svou informovanost o dění ve světě, tak ví, že prestižní americké divadelní ceny Tony ovládl právě muzikál Once výše zmíněných tvůrců. A když prozradím, že tématem dnešní a zítřejší práce je život slavných osobností, celebrit, hvězd a hvězdiček, tak je to přinejmenším příjemný detail. Nebo fakt, že v průběhu reflexe jedné z aktivit Rives mluví o české hrdosti. Chválí ji a má z ní radost, což svědčí o tom, že Rives nepřijel jen tak někam předvést své umění, ale že i zde a právě zde chce jako správný pedagog podpořit to dobré, to, čeho se nedostává nebo co je na okraji společenského zájmu.

Vše začíná nezávazně, hravě, v duchu dobré zábavy. Stali jsme se účastníky párty slavných osobností. Každý z nás pozval tu svou celebritu. Zmatek nastal ve chvíli, kdy jsme si celebrity navzájem představovali a zároveň jsme si je prostřídávali. Tak se stalo, že některé hvězdy z dýchánku rychle odešly a jiné se naopak rozmnožily.

V dalším kroku nás Rives pozval jako slavné osobnosti do svého rádiového vysílání. Slavnými osobnostmi jsme byli my sami. A za sebe jako slavné osobnosti jsme se vyjadřovali k tomu, co na slávě a popularitě shledáváme příjemným a co nepříjemným. Touto aktivitou jsme si prozkoumávali téma. V reflexi zapisovatelky zaznamenávaly na tabuli odpovědi na otázku, o čem všem by podle nás mohlo být takto rozehrané drama.

Abychom si uvědomili, že formulace jsou abstraktní a je zapotřebí je konkretizovat, zvolil Rives techniku živého obrazu. Skupina se rozdělila na dvě půlky a ty se střídaly v roli diváků a tvůrců obrazů.

Před přestávkou si seminaristé měli rozmyslet, čím se proslavili, v jakém oboru vynikají nad celosvětový průměr. A možná že pro seminaristy zbytečně, leč v pravý okamžik a poutavou formou Rives vysvětlil, že v tuto chvíli nám nejde o to, abychom udělali vtip a pobavili svým nápadem ostatní, ale aby to bavilo nás samotné, aby nám to umožnilo zabývat se vnitřním životem postavy, protože se rodící se postavou budeme nějakou dobu dále zabývat.

K celebritám neodmyslitelně patří média a mediální obraz dané osobnosti. Rives využil nadpisů novinových článků. Ty posloužily k tomu, aby se seminaristé mohli navzájem seznámit se svými slavnými činy. Poté se seminaristé rozdělili do dvojic. V těch pak v roli agenta a slavné osobnosti rozehráli telefonní hovor, ve kterém celebrita oznamuje agentovi, že ruší důležitou událost svého

nejbližšího programu. Důvod, proč to chce udělat, je ale tajemstvím, se kterým se celebrita nechce či nemůže nikomu svěřit. Ani my sami jsme si nemuseli tento důvod zatím formulovat. Zprvu to byla aktivita prováděná simultánně, pak se rozehrávaly dialogy vybraných dvojic. Role si hráči ve dvojicích samozřejmě prohodili, aby každý poznal i druhý úhel pohledu.

Z nastrádaných dramatických okamžiků Rives vybral jeden, který se stal podkladem pro další práci. Požádal jednu dvojici hráčů, aby podala zprávu o tom, co se mezi nimi odehrálo, v čem je problém. Tím vlastně upřesnili Rivesovo zadání. Šlo o nepřehráni Nobelovy ceny z důvodu neodkladné péče doktorky o nemocné pacienty. Seminaristka, která v předešlé improvizaci byla agentkou slavné osobnosti, souhlasila s tím, že jako agentka předstoupí před houf novinářů, kteří se shromáždili na tiskové konferenci.

Seminaristka v roli agentky dokázala jednat velmi přesvědčivě. Seminaristé v rolích novinářů byli také velmi autentičtí a Rives toho využil k reflexi v roli. Novináři měli pomalým pohybem zaujmout postoj vůči agentce. Poté Rives celou akci ukončil zvukovým signálem. Rives požádal ostatní seminaristy, aby konkrétně vyjádřili, za co by hráčku v roli agentky pochválili. Tím se povedlo nejen ocenit výborný hráčský výkon, zároveň se tak dostalo i na reflexi celé situace. Tentokrát již byla reflexe mimo role. Posledním krokem reflexe bylo vyslovení nadpisů novinových článků, které bychom jako novináři napsali.

Následovala závěrečná aktivita, kterou známe jako hru na kouzelníka. Hra byla zajímavá souvislostí s pocitem celebrity, která něco tají. Všichni kolem ní naléhají, zkoumají, snaží se přijít celému tajemství na kloub. Pocit to rozhodně není vůbec příjemný.

Abychom všechny pocity, dojmy a zážitky z dramatu uvolnili a zároveň přišli na jiné myšlenky, zařadil Rives na úplný konec společnou aktivitu, při které jsme si v těsném kroužku měli všichni najednou sednout.

Moc rád bych Rivesovi poděkoval za příjemné zážitky, za klid a rozvahu, se kterou nás svým dramatem provázel, za přehlednost a srozumitelnost a z toho vyplývající jistotu a bezpečí, která všechny aktivity provázela. Teď, když článek dopisuji, si uvědomuji, že slunce nepřestalo svítit ani v hluboké tmě dnešní noci.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY IVANY FALTUSOVÉ

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

TŘETÍ BLOK PŘEHLEDKY

Pondělní blok představení zahájil soubor **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov** představením Čapkovy **Poštácké pohádky** v dramatinizaci a režii Ireny Konývkové. Dopolední představení především tohoto souboru (ostatních o něco méně) bylo poznamenáno skutečností, že je nikdo neupozornil na to, že v hledišti budou přítomné mentálně postižené děti, které mohou nečekaně a často i hlasitě reagovat. Soubor byl touto skutečností viditelně rozhozen a ne zcela soustředěn, což je pochopitelné, protože navíc jde o soubor začínající. Jinak je z inscenace patrné, že jejím cílem bylo především získávání dovedností dětí, jakými jsou kultivovaná mluva, kolektivní recitace a spolupráce, smysl pro rytmus, pohyb v prostoru... A že je také třeba, aby každé dítě mělo svou akci či repliku v určité situaci, bez ohledu na to, že je třeba pro celek retardující. Tento účel inscenace určitě splnila. Pokud bychom se na ni chtěli podívat z hlediska divadelního celku, pak jsme v porotě hovořili o tom, že aranžmá je poměrně statické a ne vždy vnitřně naplněné. V prvním představení pro nás svět poštovních skřítek splnul se světem reálným, ale v odpoledním se přece jen podařilo více jej oddělit. Také jsme si kladli otázku, kdo jsou vlastně ti lidé, kteří pošťákově do všeho kecají, a nakonec jsme usoudili, že vesničané. Ale je to logické, když vykřikují, že dopisy je třeba doručovat, ale na druhé straně nadávají na složenky a podobnou poštu? Podobně jsme diskutovali o tom, proč má pošťák svou práci rád, když je z ní hned v počátku unaven a co ho tedy motivuje k tomu, že se rozhodne hledat Mařenku, aby ji mohl doručit dopis. A také o tom, že jeho putování po Mařenkách působí zdoluhavě, protože jednotlivé „štace“ nejsou v provedení dostatečně rozlišené. Podobně zdoluhavě působí i živé obrazy znázorňující kvalitu (výši) karet – samy o sobě jsou pěkné, ale pro příběh pošťáka nejsou důležité. Ale rozhodně jsme ocenili čistotu v použití scénických prostředků, především víceúčelové náznaky kostýmu umožňující snadné proměny. S tím ale plně nekorespondují prázdné, byť zalepené obálky – při prosvícení je znát, že žádné dopisy neobsahují. Přes všechny uvedené připomínky je ale třeba konstatovat, že odpolední vydařené představení se setkal se zaslouženým diváckým ohlasem.

Při diskuzi s porotou nám Irena Konývková potvrdila, že cílem inscenace opravdu bylo naučit děti komunikaci a základním dovednostem. A tento cíl inscenace nesporně splnila.

Soubor **Áčko, ZŠ Třebíč** nastudoval pod vedením Jaromíry Kratochvilové **Tři trebíčské pověsti**. Nastupují děti v jednotných kostýmech – dívky v bílých halenkách a černých kalhotách, chlapci celí v černém a dále pracují s několika pásy pytlaviny, které znázorňují například kapuce mnichů a tak podobně. Začínají se organizovaně pohybovat prostorem a přitom v podstatě recitují první pověst. Zatímco výtvarná složka působí v celku inscenace čistě, v dalších složkách už se tak jasně neorientujeme a jsme nuceni pátrat po souvislostech. Především po tom, jaké téma pověsti spojuje – a nějaké téma by je spojoval mělo, když jsou uváděny jako jeden celek. Uvažovali jsme o penězích a majetku, o pomíjivosti slávy, o kamenech..., ale nedopátrali jsme se. V prvních dvou pověstech postrádáme vzájemný lidský kontakt a vnímáme je jen jako již zmíněnou recitaci, zatímco pověst třetí je postavena na dramatickém jednání, a také proto je nejpůsobivější. Objevil se i názor, že by mohlo být zajímavé, kdyby každou pověst inscenovali jinak – kdyby například ukázali postup od sborové recitace přes epické divadlo až k dramatickému konfliktu. V současné podobě je inscenace divadelně nevyjasněná a jen obtížně se dá pojmenovat její styl. Ale je jistě nesporné, že pověsti, a místní především, jsou pro děti vždycky zajímavým materiálem k inscenování – jak pro děti v souboru, tak jistě i pro jejich vrstevníky, které pak výsledek této snahy uvidí.

Od Jarmily Kratochvilové se členové poroty dozvěděli, že uvedené pověsti jsou v Třebíči nejznámější ze všech, a proto si je vybrali. A že si je vědoma toho, že první pověst o klášteře nemá tak velký dramatický potenciál, ale právě ta je pro Třebíč nejdůležitější. A tři kápě má Třebíč ve znaku.

Studio Šrámkova domu v Sobotce se nechalo inspirovat korejskou lidovou pohádkou či pověstí **Nejlepší střelec** a zaujalo nás stylizací v duchu principů asijského divadla, jeho obřadnosti. Činili tak čistě a s mírným nadhledem, takže jsme si tuto obřadnost (kontrastující s našimi zvyklostmi a uspěchanou dobou) užili, více v odpoledním představení, které se vydařilo lépe. A děti a mladí lidé na jevišti si pomalé tempo evidentně užívají a vychutnávají

do každého detailu. Například drobnou chůzi, práci s vějíři, typická gesta ... Je to pochopitelně stylizace, protože významu a přesnosti gest i chůzi se v asijských zemích učí budoucí divadelníci od útlého dětství a je to velmi náročné. V diskusi jsme se věnovali mimo jiné tomu, o čem příběh hraje, jeho morálnímu poslání. Jak si vyložit větu věštkyň „Pamatuj, že chytrému někdy i hnůj voní“, s níž Kim odchází do Soulu – nabádá k podvodnému jednání nebo k poctivé práci? Nakonec převážil názor, že k podvodnému jednání. A že je to tedy příběh o vítězství lásky nad morálkou. Protože i když Kim získal ženu podvodným způsobem, zamilovali se do sebe a ona mu pak pomohla s problémy se vypořádat. Ne všichni také zaregistrovali (především v dopoledním představení), co vlastně provedl sýček a proč je třeba jej zabít. A také jsme hovořili o tom, že dlouhé míření střelce šípem do hlediště může na některé diváky působit nepříjemně. Ale přes všechny nejasnosti a otázky, které jsme si kladli, si inscenace velmi ceníme a oslovila nás.

Vedoucí souboru Lada Bechyňová nám při diskusi potvrdila, že si je vědoma dvojího možného výkladu věštby, ale že téma inscenace jsme nakonec odhadli dobře. A také jsme se dozvěděli, že se intenzivně seznamovali řadou projekcí se stylem asijského divadla a že to děti velmi zaujalo. To je podle našeho názoru na inscenaci rozhodně vidět.

Tak jako především při Tančírně, musím se nutně zmínit, že i při včerejším semináři ke třetímu bloku inscenací se v názoru na inscenaci Nejlepšího střelce seminaristé do značné míry rozešli s názorem poroty. Kladli si otázky ohledně žánru a nevnímali, že inscenace vychází z charakteru asijského divadla a někteří se domnívali, že jde o parodii.

DS Bertíci, ZUŠ Žerotín Olomouc přivezli do Svitav inscenaci **Prolhaný Henry**, v níž vycházejí z literární předlohy Briana Jacquesa. Pro věk dětí je to předloha jistě vhodná a zábavná, ale není snadné převést ji na jeviště. V podstatě jsme se shodli, že se nepodařilo najít potřebnou míru stylizace a protože se hraje víceméně realisticky, působí představení trochu monotónně a v některých situacích upovídáně a ani razantní vstup čertů („rockerů“) nenaruší tento dojem nadlouho. A také ne vždy se orientujeme v tom, co a proč se děje, nenacházíme motivace. Někteří se ztrácíme hned v začátku a nepoznáváme, kdo jsou ty bílé postavy okolo Henryho a proč dvě mají klobouk a třetí ne. Jsou to andělé? A proč si vlastně Henry přeje, aby mu všichni věřili? A lže proto, že chce ubližovat (viz nová spolužačka, kterou lži dostane do nepříjemné situace), nebo neovládne svou fantazii? A když podepíše smlouvu s Luciferem, vůbec se pak nehraje s tím, že mu ubývá čas k propadnutí peklu. A proč se ve vymýšlení lží víc neodvážejí? A proč v závěru ty právnické řeči kolem neplatnosti smlouvy, když by jistě stačil fakt, že ji Henry nepodepsal vlastní krví ale portským? A tak bych mohla pokračovat v otázkách, které jsme si kladli. Ale je třeba zmínit, že stejně jako u ostatních inscenací tohoto bloku, i u Prolhaného Henryho bylo dopolední představení díky většímu nasazení a energii dětí a také díky posunutí hry na jevišti blíže k divákům lepší a přece jen více se dostalo přes rampu. Určitě pozitivní hodnotou inscenace je pak zjevný vklad dětí do společné práce.

Alena Exnarová

VČERA JSME VIDĚLI...

... POŠŤÁČKÁ POHÁDKA

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE S2

RECENZE LUŽKA RICHTERA

HOP-HOP, ZUŠ OSTROV: POŠŤÁČKÁ POHÁDKA

Třináct nejmladších dětí se hned napoprvé dostalo se svou Pošťáčkou pohádkou opravdu daleko. Inscenace pracující jen s několika rekvizitami (štokrdle, fungující i jako volant, pár dopisů a peleríny, proměňující se v domy či krajinu) je stylově čistá, s pomocí živé hudby (klavír, dvoje housle a bubínky) drží temporytmus a z těl malých herců vytváří nápadité obrazy, jimiž je děj vyšperkovaný. Schopnosti a zkušenosti Ireny Konývkové se prostě nezaprou.

Chybí-li něco z jiskry, na kterou jsme u jejích inscenací zvyklí, pramení to nejspíš z nejistoty, zda má jít o hru (hravost) nebo o sdělování tvarem. Hravost, jež zřejmě dala vzniknout oněm obrazům, však dnes nahradila snaha co nejpečlivěji je předvést, a pro předání sdělení zatím chybí schopnost naplnit vztahy a jednání z nich plynoucí emotivním účinem. Není to ani hraní, ani hra, ale spíš předvádění.

Na začátku se poměrně dlouho exponuje práce pošťáka (a to ještě v nezdůvodněně negativním světle – listonoš je nevitáným roznašečem složenek a nepříjemných zpráv) a pak i poštovních šotků, ale přesto mám problémy orientovat se v tom, kdo je pošťák a kdo šotek, kdy jde jen o jejich představení a kdy už se začíná skutečně řešit problém dopisu, na němž závisí štěstí dvou zamilovaných lidí. O to míň času pak zbude na toto řešení, jež má podobu mechanické zkratky, z níž vymizela pošťákova nutková potřeba něco tak cenného zachránit.

Inscenace je evidentně chytře vyřešena – ale něco přeci jen chybí: emotivní naplnění, které by přineslo divákovi ztotožnění s pošťákovým úsilím a závěrečnou katarzi. Místo nich dostáváme věcné informace o ději. Asi je těžké žádat to od takto malých dětí, ale mluvíme-li o optimálním tvaru, zprostředkujícím účinné sdělení, je poctivé si to říci: divadlo bez emocí může být chytřé, ale ne účinné.

Takže: všechna čest pedagogické práci a těším se, že příště přinese i zážitek.

ÁČKO, ZŠ TÝNSKÁ, TŘEBÍČ: TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

Osmnáct starších žáků ZŠ, náznakové kostýmy s kápěmi, něco pytlových látek a tři místní pověsti.

Pověst je pro divadlo zapeklitý materiál. Nejenže její působivost je nesrovnatelně bohatší v jejím domovském prostředí, kde evokuje konkrétní místo či událost s nimi svázanou, ale především proto, že často má charakter prostého konstatování: tam a tam tančívají v noci rusalky a svádějí chlapce do bezedných močálů; tam a tam prý leží tajemný poklad; ten či onen kámen má podobu zkamenělé báby...

Tři trebičské pověsti nepochybně plní funkci budování vztahu k domovskému regionu, nahmatávání bájně historických kořenů v něm a posilování sounáležitosti s krajem. Ale co do objektivního divadelního účinku na „nemístního“ (tudíž možná nemístného) diváka zůstávají převážně právě a jen konstatováním: poklad byl ukryt před husity a dosud někde leží, kámen při cestě byl příčinou smrti rouhavého fanfarána, skalisko opodál je zkamenělá vražedkyně.

A to přesto, že pověst o hrdopysném silákovi, který se i přes varování rozhodl předvést svou sílu přemístěním magického kamene, a ještě víc pověst o moci peněz, která z nezištné kořenářky udělala chamtivou vražedkyni, mají potenci stát se plnokrevnými dramaticko - divadelními dílky. K tomu by ovšem bylo třeba nekonstatovat jen věcná fakta a namísto vytváření ilustrací trhu, kláštera či vesnice vypracovat věrohodný a účinný vývoj motivací jednotlivých postav i jejich jednání a akcentovat dějové a tematické vrcholy.

STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU V SOBOTCE: NEJLEPŠÍ STŘELEC

Žádný převod – ať už z literatury do divadla, z jednoho jazyka do druhého nebo z jedné kultury do jiné kultury – není jen otiskem v jiné „řeči“, neboť tyto „řeči“ nejsou pouhým souhrnem totožných věcných pojmenování, nýbrž i nositeli rozdílných kulturních kontextů a tím i významů.

Poznat a napodobit při takovém převodu vnější znaky odlišné kultury je pro inscenátory jistě pedagogicky cenné, ale směřují-li svou práci i do divadelního sdělení divákům, musí hledat cestu, jak jim předat především obsah vybraného díla, jehož cílem je v divadle katarze – očistný pocit poznání a naplnění. Obsahuje-li taková předloha motivy a řešení, jež jsou v jiném kulturním okruhu neuspokojivé či dokonce nepřijatelné (zde např. nejvyšší odměnu pro podvodníč-

ka, lháře a malého šejdíře), musíme učinit jednu ze dvou věcí: buď seznámit diváka s kulturním kontextem a z něj plynoucími významy, v nichž jsou ony motivy či řešení přijatelné, nebo tyto motivy a řešení přizpůsobit kontextu a chápání cílového kulturního okruhu. Nikdy totiž nejde o to sdělit literu, nýbrž ducha předlohy. To opravňuje a nutí inscenátory, je-li to potřebné, zasáhnout do předlohy třeba i zásadně.

Byť se to nezdá, úzce to souvisí také s přesným žánrovým zařazením příběhu. Jiné věci jsou věrohodné a přijatelné ve frašce, jiné v tragédii a jiné v občanském dramatu; to co je v anekdotě přípustnou, ba žádoucí zkratkou či nadsázkou, působí ve vážnějším žánru jako absolutní nesmysl nebo nepřístojnost. V anekdotě může být lež či drobný podvůdek především zdrojem humoru bez morálních konsekvencí, v realistickém příběhu či v pohádce (s výjimkou „lhářských“ pohádek o báječích typu barona Prášila či humoresek, v nichž si chytrost zaslouží odměnu, zatímco hloupost trest) prohřeškem, vyžadujícím morální odsouzení.

Sobotecká inscenace však jasný žánrový klíč neposkytuje a volně přeskakuje z jednoho žánru do druhého: na „realistický“ pojetí orientální scény začíná jako lehce groteskní nadsázka, která se však místy (zejména v herectví představitele titulní role) proměňuje v parodickou frašku či karikaturu (místy až pitvořivou), aby se vzápětí vše vrátilo k realistickému zpodobování orientálních realii... A v této nejistotě mě vítězství prolhaného „lovce“ může morálně těžko uspokojit. Zbývá spíše dojem formalistní hříčky, která se nějakým sdělením příliš nezatežuje.

BERTÍCI, ZUŠ ŽEROTÍN OLMOUC: PROLHANÝ HENRY

Brian Jacques se v posledních patnácti letech stal jedním z nejinscenovanějších autorů divadla hraného dětmi díky elektrizujícímu napětí mezi realisticky podávanými tématy ze života současných dětí a fantaskními, bezmála pohádkovými motivy, vstupujícími do děje.

Udělat z příběhu o notoricky prolhaném Henrym grotesku, v níž lze už počurávající se (a mrckující) batole, či pohádku, v níž se archanděl Gabriel (v záhadném střibřitém cylindru kabaretiéra) o Henryho sází s Luciferem, bere tomuto jiskření veškerou energii.

Problém je v tom, že se nepodařilo sdělit ani důvody Henryho potřeby lhát, ani jeho pozdější proměny. Henry lže, jak řečeno, od batolecího věku a přinejmenším od věku školního mu už věří nejvýše nová spolužačka, která ho ještě nezná. Henrymu to nikterak nevadí, a tak je jeho rozhodnutí zaprodat duši peklu za to, že všichni budou jeho lžím věřit, stejně málo zdůvodněné, jako o chvíli pozdější prohlášení, že už lhát nechce. Už vůbec nepochopitelné je, když ho anděl (ex machina) s právně i morálně pochybnými argumenty (smlouva nebyla podepsána krví a téměř negramotný ??? Henry ji ani nečetl) vyvrve peklu ze spárů, načež Henry klidně pokračuje ve lhaní i vůči andělovi samotnému. V tom okamžiku nerozumím, o čem se vlastně hraje: o banálním faktu, že lhát se nemá? – když to vlastně nevadí???

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

ZAPSALI JSME...

... Z DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Druhý diskusní klub pro děti z hrajících souborů začal příhodně – kratičkou hrou na pravdu a lež. Všichni stojí v kruhu, jeden je uprostřed a řekne něco o sobě. Kdo si myslí, že je to pravda, postoupí o krok vpřed. Samozřejmě, že to byl jen můstek k povídání si o představeních a je nasnadě, že se začínalo Prolhaným Henrym. Otázky velmi brzy směřovaly přímo k představení. K tématu Poštácké pohádky se lektorky Klára a Soňa dostaly přes přípravu živého obrazu – fotografie nejzajímavějšího okamžiku představení a psaní pohlednicové pozvánky pro někoho, koho by představení mohlo potěšit. Ke Třem pověstem z Třebíčska pak zase přes přirovnávání každé pověsti s příslovím a k Nejlepšímu střelci přes psaní pochval červenou tužkou do lampionků a pojmenovávání negativ černou tužkou. Diskutovalo něco málo přes padesát dětí. Tři soubory patřily k těm věkově starším, jeden byl složený z mladších dětí, děti z nejmladšího souboru přišly už hodně unavené, a navíc pozdě. Až na místě se ukázalo, že se soubory vzájemně všechny neviděly.

Musím smeknout klobouk před lektorkami. Byly perfektně připraveny a dělaly všechno pro to, aby se děti dokázaly soustředit, vzájemně si naslouchat a při tom reflektovat svoji vlastní práci na inscenaci. Přesto se tentokrát musely často uchýlit ke změně činnosti, k připomínání toho, proč vlastně diskutujeme. Pozornost často opadávala, starší děti vytvářely své vlastní skupinky, které rušily práci ostatních, malé děti naopak nedokázaly udržet tempo hovoru a ve svých reakcích se opožďovaly. Určený čas musel být prodloužen, aby poslední hrající soubor neutrpěl újmu. Všechny soubory Soňa seznámila přiměřeným způsobem s tím, o čem mluvil lektorský sbor.

Průběh diskusního klubu pro děti ze souborů mě dnes dovedl k úvaze, jestli přece jen nemáme na děti ze souborů v den, kdy hrají, příliš vysoké nároky. Odvedou dvakrát (některé soubory, hrající v Trámu, dokonce čtyřikrát) svou inscenaci, mezitím po nich chceme, aby co nejvíce vstřebaly představení ostatních hrajících souborů a na závěr se mají 90 minut soustředit na reflexi představení. Otázkou je, zda je vůbec možné najít ještě nějaký vhodnější model.

A o čem se na diskusním klubu nejvíce mluvilo?

POŠTÁCKÁ POHÁDKA, HOP- HOP, ZUŠ OSTROV

V živých obrazech byly zdůrazněny tyto povedené okamžiky: skřítky hrají karty, Frantík s Mařenkou mají zaplatit 2 Kč pokuty za dopis bez adresy, pošťák Kolbaba objíždí různé adresy. Diváčky je inscenace vhodná hlavně pro mateřské školky, ale vzhledem k věku je hra moc dlouhá.

Na pozvánkách bylo možné se dočíst např. toto: Vážený pane Čapku, rádi bychom Vás pozvali na inscenaci Vašeho díla Poštácká pohádka, kterou ztvárnil divadelní soubor HOP-HOP z Ostrova. Můžete se těšit na: písničky s hudebním doprovodem, krásné kostýmy, roztomilé skřítky a zoufalého pošťáka, který se snaží doručit dopis bez adresy.

Další pozvánka: Milý pane Karle Čapku! Je to vtipné představení. Dobrá práce s pláštěm. Je to roztomilé. Hodně pěkné písničky. Nadávky špatnému odesílateli. Plné energie. Bezprostřednost. Dobrá předloha.

Soubor HOP-HOP napsal tuto pozvánku: Milá paní učitelko, chceme Vás pozvat na šťastné shledání souboru 11 dětí. Můžete se těšit na: šťastné shledání Mařenky a Frantíka šoféra, na písničky a na hudební nástroje. Upozornění! Občas neudržíme pocity! Vypadávají nám texty. Ale myslíme, že se Vám představení bude líbit.

TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI, ÁČKO, ZŠ TÝNSKÁ, TŘEBÍČ

Rčení a přísloví k první pověsti – o klášterním pokladu: Co se chová, to se poztrácí. Kam zlato ukryješ, přistě už ho nenajdeš. Kdo schová, ten nenajde.

K druhé pověsti – o kovářích: Kdo chce slávu, i kámen do kopce ponese. Samochvála smrdí. Toužit po slávě se nevyplácí.

K třetí pověsti – o zkamenělé bylinkářce: Chceš-li víc, nemáš nic. Kdo pozná chuť dortu, chleba už mu nechutná. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. Toužit po penězích se nevyplácí.

NEJLEPŠÍ STŘELEC, STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU SOBOTKA

Opsáno z červených lampionů (co se líbilo): věrohodné kostýmy, vtipný střelec, hezký námět, dobré písničky, holky krásně chodily, legrační grimasy, nápad se svíčkami a lampiony, výborný sýček, dobrá práce se světly, krásné šaty, vějíře, míření lukem na paní v hledišti, dobrá předloha.

Černé poznámky: nebylo občas rozumět, bylo to moc potichu, sýček vypadal jako duch, občas jsme neslyšela, přehnané reakce, ženu vůbec nenaštvalo, že muž neumí střílet, příliš zdoluhavý začátek, jednoduchý děj.

PROLHANÝ HENRY, BARTÍCI ZUŠ ŽEROTÍN OLOMOUČ

Z debaty vyplynulo, že ne každému bylo hned jasné, kdo jsou postavy v černém a bílém (andělé a čerti). Někdo si myslel, že to jsou vypravěči. Někdo to pochopil při scéně s „andělským“ zpěvem, někdo až při podpisu smlouvy v pekle. Ve hře se pracovalo se skutečnými, zástupnými i imaginárními rekvizitami a bylo doporučeno, že by bylo lepší používat jen jeden druh, pro přehlednost. Henrymu bylo asi mezi 8 -10 lety. Ne každý pochopil, že scéna s počuráním se odehrává dříve než celý ostatní děj příběhu. Hlavním poučením bylo, že když budeme lhát, nebude nám už nikdo věřit. Možná to ale souviselo i se čtením. Kdyby se Henry učil a uměl dobře číst, nikdy by se mu to nestalo. Blízkým bychom neměli lhát.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... NEJLEPŠÍ STŘELEC

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DISKUSE LEKTORŮ S VEDOUcíMI SOUBORŮ

ZAPSALI JSME...

... Z OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Setkání Lenky Hulákové, jejího hosta Jakuba Doubravy (lektora z dílny dětských recitátorů) a dětí, které si chtěly o zhlédnutých představeních popovídat a zároveň si vyslechnout názory ostatních, probíhalo poklidně. Možná až moc poklidně. Jistě se projevila přehlídková únava. Program je dlouhý a náročný, noci jsou krátké a ráno se to vše rozbíhá nanovo. Až v druhé půli se povedlo diskusi trochu víc rozproudit. Možná to bylo tím, že se vyskytly provokativní názory, možná, že diskutéři odhodili stud, možná... Kdo ví?

K diskusi byla čtyři představení, což také není málo. Chce to vést diskusi svižně a živě, aby to pěkně odsýpalo a zároveň se na nic nezapomnělo. A o to vše se Lenka velmi dobře snažila. Když už to nešlo dál a vypadalo to, že diskutéři už samou únavou nic neřeknou, drobná aktivita pomohla vše napravit.

Zajímavé a příjemné bylo, že zhlédnutá představení byla všechna posuzována s odstupem, nikdo se vášnivě nehádal a nebojoval za svou pravdu. Ocenil bych, že názory byly formulovány kultivovaně a ač nebyly příspěvky jen kladné, žádný nevybočoval z řádu respektu a úcty k práci dnes hrajících souborů.

Pojďme se podívat na to, co v diskusích k jednotlivým představením zaznělo.

POŠTÁČKÁ POHÁDKA

Odpovědi týkající se okruhu otázek směřujících k zmapování tématu:

„Bylo to o tom, kolik má pošták práce.“ „Aby lidé psali na obálky adresy.“ „O hledání adresátů.“ „O tom, že ne každé psaní musí být doručeno a že ne každý pošták si dá tu práci.“ „Co všechno může způsobit jeden nedoručený dopis.“

Při rekapitulaci děje jsme zjistili, že ne všichni diváci pochopili, že větší množství dětí v poštáckých uniformách nejsou poštáči ale skřítki. Některým to bylo jasné a jiní diskutéři byli tímto tvrzením překvapeni. Když jsme hledali, jak divákům víc pomoci, napadlo nás, že by skřítki nemuseli mít úplně stejný kostým jako pošták Kolbaba. Na druhou stranu stejným kostýmem chtěl soubor dát najevo, že jsou skřítki úplně stejní jako skuteční poštáči, že dělají stejnou práci.

Zajímavý byl postřeh ohledně hudby. Někteří diskutující představení viděli již na krajské přehlídce, kde hudba zněla z playbacku. To, že si soubor nechal od lektorů poradit, všichni diskutující chválili jako dobrý krok.

Za nesrozumitelné děti považovaly živé obrazy, které měly vyjadřovat hodnotu karet.

Jiné názvy: Nedoručený dopis, Nedoručený-doručený dopis

TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

Zde se děti potýkaly s problémy při rekapitulaci děje. Tři pověsti nebyly v představení zřetelně odděleny, prolínaly se dohromady a tím docházelo ke zmatení diváků.

Oceňované byly dílčí nápady, jako například střídání opatů, zánik kláštera či využití pytlů.

Zajímavé byly úvahy nad řazením jednotlivých pověstí, neboť se u některých dětí objevila přirozená potřeba logicky propojeného příběhu. Řazené pověsti Klášter, Kořenářka, Kováři nabízí propojit místo, kde zanikl klášter se zkameněním kořenářky. Kámen z kořenářky by mohl být pak oním památným kamenem, který silák vytáhne a odnese pryč. Zajímavý byl i návrh řazení Kořenářka, Klášter, Kováři, kde se propojuje pohanský svět menhirů se snahou prvních křesťanů na našem území upevnit křesťanskou víru. Památný kámen by i v tomto případě mohla být zkamenělá kořenářka.

Bohužel tato inscenace by dětské diváky nenalákala k návštěvě Třebíče. Dětem jsme však návštěvu Třebíče vřele doporučili, neboť je to krásné město, které je dokonce na seznamu památek světového dědictví UNESCO.

NEJLEPŠÍ STŘELEC

Nejvíce otázek se týkala úvodní scéna, ve které sýček vykoná potřebu nad ženami, které pijí čaj. Tento výjev se divákům zdál nejasný, nedokončený, nezapadající do celku představení.

Kolem tématu se rozvířila diskuse. Ne všichni souhlasili s tím, že je to o mazané ženě. Že představení pojednávalo, o lásce se zdálo jako schůdné řešení. S tím jsem ale s dovolením nesouhlasil já. Láska založená na nepravdě, lži a uvedení v omyl, mi nepřišlo eticky přijatelné. Tvzení, že představení pojednávalo o pravdě, uspokojilo všechny přítomné, kteří ještě měli sílu něco říct.

Návrhy jiných názvů: Sýček. Napravený střelec. Nejhorší střelec.

PROLHANÝ HENRY

Diváci ocenili zajímavé téma. Když jsme se ho pokusili přesně definovat, došli jsme k těmto formulacím: Lhát se vyplácí, jen když máme štěstí. Henry je boží miláček a tak mu to všechno prošlo. Nejasnost ohledně tématu nejlépe vystihlo tvrzení, že z tohoto představení by si člověk neměl odnášet žádné poučení.

Zajímavé bylo i zjištění, že skoro každý se s takovým lhářem ve svém životě někdy setkal. Dokonce se i pár diskutérů přiznalo, že jim leckteré lži v životě již prošly.

S negativním ohlasem se setkal playback, a to jak u výjevu sudiček nad kolébkou s malým Henrym, tak i v pekle.

Peklo jako takové přišlo většině diváků jako přehnané, příliš živelné.

Velký ohlas sklidili hráči jako takoví. Bylo jim dobře rozumět, dobře byly ztvárněny mimo jiné postavy Henryho a kluka-kamaráda alias čerta s rohy.

Na otázku, co všechny čtyři inscenace propojuje, se nám nepodařilo najít jednoznačnou odpověď. Padaly návrhy: hudba, jednoduchá scéna, nadsázka. Ale ani tyto návrhy nebylo možno vztáhnout na všechny čtyři inscenace.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME VIDĚLI...

... PROLHANÝ HENRY

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... POSTÁVÁNÍ

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTORSKÉHO SBORU PŘEHlíDKY DĚTSKÉHO DIVADLA

Kdo Vás přiměl ke čtení?

Když jsem o tom přemýšlel jako, že by to byl nějaký člověk, tak je zajímavé, že se mi nevy-nořovaly vzpomínky na někoho, kdo by mě ke čtení vyloženě přivedl. Je to sobecký, ale asi jsem se přivedl ke čtení já sám nebo možná společenství dětí, se kterými jsem vyrůstal. Nás bylo hodně dětí, byli jsme hodně spolu a dospělí nám do toho světa moc nevstupovali. Když bylo deštivo, tak jsme zalezli nahoru na půdu do sena. Tam jsme měli knížku, kterou jsme si předávali a navzájem si ji četli. Protože jsem byl ve čtení dobrý- ještě před tím, než jsem začal chodit do školy, jsem uměl číst, tak jsem byl na čtení hodně žádaný. Všechny děti mě poslouchaly- bylo to takové ocenění a mě to těšilo a upevňovalo v tom, že mě to baví. Tím jsem vlastně pronikal do knížek. Nemám tam tedy vlastně dospělého, který by mě ke čtení vedl. Později to samozřejmě už byla učitelka, ale nebyli to třeba rodiče, mamka na nás neměla tolik času. Byli jsme dětské společenství a tam to probíhalo. To bylo to ono.

odpovídal Radek Marušák

Kdy čtete?

Zeptali jsme se Bela Felixe, ale bohužel jsme zatím neobdrželi odpověď...

Kde čtete?

Kdekoliv. Ale když se chci občas trochu rozmazlit, tak si ráno po probuzení uvařím kávu, donesu na noční stolek, znovu si vlezou do postýlky a krásně si to užívám.

odpovídala Alena Exnarová

Co čtete?

Převážně knížky, které mi už roky půjčuje jeden můj přítel. Taky knížky, které někde najdu nebo zachráním. Věřím totiž, že knížky na svého čtenáře čekají a setkávají se s ním v pravý čas. Některé na mě doma nenápadně vykukují z knihovny. Ty, ke kterým jsem teprve dožrála, i ty, které jsem už

odpovídala Eva Keroušová

Proč vlastně čtete?

Kdyby otázka stála „Proč vlastně čtete knihy?“, odpověděla bych slovy jednoho horolezce, který na otázku, proč vlastně zdolává himálajské vrcholy, řekl: „Protože jsou.“ Co ale říct na „Proč vlastně čtete?“ Protože mě to baví? Protože to potřebuji? Protože jsem na čtení závislá a bez něj bych trpěla abstinčními příznaky? Protože mi to dává odpovědi na některé dost důležité otázky, které si kladu? Protože mi to klade jiné důležité otázky? Protože mám ráda dobré konce? Protože... proč, sakra, já vlastně (a ráda) čtu?

odpovídala Irina Ulrychová

Jak často čtete?

No to je právě potíž. Jsem zvyklý si číst každý večer před spaním, jinak bych ani neusnul. Ale koupím si vždycky v sobotu Lidové noviny, nestačím je přečíst, takže přílohy Orientace a Relax po kouskách dočítám další noci. A když ty noviny dočtu, těším se, že se konečně pustím do některé z knih, kterých mám hromady všude kolem sebe. Ale ouha! To už je zase sobota a mě to nedá, koupím si nové Lidovky... Kéž bych se dostal z toho bludného kruhu!

odpovídal Jakub Hulák

Andrea Pavlíčková

NA SLOVÍČKO S...

... DRAK TRIEM

Na začátek máme „rozehřívací“ otázku- jak se vám tady hrálo?

Já si myslím, že strašně dobře.

Bylo skvělé publikum, mladý.

Vnímaví diváci. Reagovali na takový drobnosti.

Nebýt toho, tak bychom nepodali takový výkon.

A zvláště to dítě tam, to bylo výborný...

Zítřka budete hrát pro děti, máte připravený stejný program?

Úplně to samý.

Vaše hudba na koncertech vzniká z velké části z improvizace...

To se pozná - takový ty věci, co hrajeme dohromady, máme nazkoušený. Ale třeba takový to s tou kytarou, to se hraje D moll, A moll a co je dalšího, to už je na nás.

Ale my jinak v takový podobě hrajeme i pro děti jako hudební workshop - pro děti od mateřinek až po gymnázia - není to rozlišený.

Je to kratší a jsou tam takový ty normální písničky a ty jazzový fláky tam nejsou. Ale je tam třeba ten „Freedom“ závěrečný...

...to tam třeba je a ty malinký děti to taky vezmou.

A my pak si pak s nima ty písničky zazpíváme. A máme tam všelijaký ty kotlíky, k těm je pustíme a oni si pak s náma můžou zahrát. Není to workshop v pravém slova smyslu, ale děláme to proto, aby poznali takovou tu radost z muziky. Že to je celkem jednoduchý - že nemusí člověk zrovna umět na housle, i když je to samozřejmě dobrý, ale že se dá i zamuzicírovat na něco jinýho. Hlavně ta radost.

Když na jevišti improvizujete, jak vypadá vaše zkouška?

Ono se zkouší v tom smyslu, že to je souhra. Když je totiž ta improvizace dohromady, tak je to o tom, že se musíme navzájem strašně cejtít a poslouchat. A když si hrajeme takhle pro

sebe, tak se to vlastně trénuje - ta komunikace. Takovej rozhovor beze slov.

Používáte velké množství nástrojů, máte mezi nimi nějaké favority?

Já mám ráda vábničky.

On ten systém je to, že kromě těch normálních nástrojů bereme věci, který třeba i jsou nástroje, ale hraje se na ně trochu jinak nebo to vůbec nejsou nástroje. Opravdu se dá hrát na všechno.

Pamatujete si, jaký byl první hudební nástroj, který jste v životě dostali do ruky? A jaký jste z toho měli zážitek?

Já jsem začal s houslema. Po prvních čtyřech letech jsem ale vzteky přerazil smyčec a vrátil se k nim až v sedmadvaceti, když jsem přišel do divadla. Takže je možný se na něco naučit i v pozdním věku.

Ta hudba má tu nevýhodu, že se musí cvičit. Nebo dělat takovýhle ptákoviny, to se cvičit nemusí.

Když už jsme u vzpomínek na dětství, měli jste, když jste byli malí, oblíbenou knihu, kterou byste za nic nevyměnili?

Nějak jako Knížka pro Alenku se to jmenovalo...

Já jsem měl teda Bylo nás pět. Nám to otec četl, když jsme byli malí. Vždycky jsme si se sestrou zalezli do postele a tam nám to četl.

Jo a Ferdu mravence.

Jo, tak to já taky a Vaska Trubačovi.

Vzkázali byste něco mladým začínajícím hudebníkům, kteří třeba přijdou zítřka na váš koncert?

Jak říkal Lenin: „Hrát, hrát a hrát.“ To je fakt tak jediný. Všichni dobrý muzikanti na světě nedělají nic jiného, než hrajou. Důležitá je praxe, přemejšlením se toho moc dosáhnout nedá.

Andrea Pavlíčková a Tereza Vyvíjalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DRAK TRIA

Pavla Lustýková

Jiří Vyšehradský

Pavel Černík

NA SLOVÍČKO S...

... HOP-HOP, ZUŠ OSTROV

Máte za sebou dvě docela náročná představení, říkali jste, že jste brzo ráno vstávali, jaký máte pocit?

Dobry, akorat to prvni predstaveni se nam moc nepovedlo, protoze jsme vypadali z roli casto, nebo jsme koukali jina, nez jsme meli.

A cim to bylo?

Bylo to treba tim, ze jsme na to nebyli tak uplne pripraveny a rano jsme byli jeste unaveni.

A nejvic tam asi rozptyloval ten chlapec, který byl takový nemocný.

On, když takhle vykřikoval, tak on vyznával svoji radost z toho vystoupení podle mě.

Protože on za to nemůže, protože on je nemocný, tak on prostě tím dává tu radost.

Ale nebyli jsme na to připraveni, protože nám to nikdo neřekl a ani naši paní učitelce, takže nám to nemohla říct a nečekali jsme to.

Odpoledne to bylo lepší.

Píšete někdy dopisy?

Teba když jsem na táboře a chceme něco napsat mamce, tak jí to napíšeme na dopis a ona to dostane a přečte si to.

Nebo tady, když jsme někde tři dny, tak někdy taky píšeme dopisy.

Nebo třeba když jsme někde na škole v přírodě, tak tam taky.

Já třeba někdy posílám něco tetě, když to nechce třeba napsat telefonem, tak jí to pošlu přes dopis.

Dneska už se mnohem víc komunikuje telefonem, smskama, mailem, čím ještě tak komunikujete?

Facebookem, skypem, emailem, ICQ...

A v čem je to jiné psát dopis, než psát na internetu?

Je to rychlejší.

Když píšu ten dopis ručně, tak toho tam sdělím víc, než kdybych psala na ten počítač, protože když píšu na tom počítači, tak vlastně myslím jenom na tu jednu věc, co chci sdělit. A když píšu dopis, tak ještě něco dopíšu: jak se máte a takhle. To spíš v dopise.

V dopise je to lepší, než na počítači, protože v dopise můžu líp vyjádřit svoje pocity. V dopise to můžeme třeba nakreslit ten pocit, to na počítači nejde.

Přes dopis se neplýtvá tolik peněz jako přes počítač, telefon, kredit...

Jak jste přišli k Poštácké pohádce, která je o dopisech?

Paní učitelka nám dala dvě knížky a říkala nám o nich věci a my jsme na ně dávali ruce a ta, na kterou bylo nejvíce rukou, tak ta vyhrála.

A co byla ta druhá knížka?

To byla knížka o chlapci a míči a my jsme nejdřív na ní všichni dali, až na Sárú, ta dala jediná na tu Poštáckou pohádku a my jsme se potom všichni domluvili, že jí dáme, protože to bude hezčí.

Já jsem vždycky dala na tu Poštáckou pohádku, protože mám ráda pohádky Karla Čapka.

A co vás ostatní přimělo k tomu, že jste si vybrali Poštáckou pohádku?

Protože je to zajímavější a víc se toho tam dozvíš.

Je to třeba o tom, že nějaký lidi nepišou tu adresu, tak aby si uvědomili, že by tu adresu měli psát, protože pošták s tím má pak práci.

Mně se z toho zase líbilo, že jsem tušil, že to bude s dopisama.

Nám se to potom ještě líbilo, protože v té pohádce je štěstí a radost, že ten pošták má na to, aby to Mařence doručil. Oni se potom po roku a po dni setkají – čirou náhodou.

Bylo to zajímavé kvůli tomu, že ten Kolbaba s jedním dopisem běhá rok a den.

Povězte mi něco o vašem souboru?

My tam třeba hrajeme různé etudy, teďka jsme nejčastěji hráli tu Poštáckou pohádku, letos jsme ji zkusili. Vlastně se tady všichni normálně kamarádíme a takhle spolu jezdíme na výlety.

Už jsme předtím dělali představení: Já, já, co tu je?, o tom, že kluci chtěli jít do války a my jsme jim bránili, ať tam nejdou.

A ještě jedno: Jak stařeček měnil, až vyměnil.

Jak dlouho spolu jako soubor jste?

Já jsem přišel v září, jak bylo – 2011.

Já jsem tady třeba už od školky. Paní učitelka tam jednou přišla a my jsme tam něco dělali a ona si vybrala určitý děti a dala jim potom přihlášky.

Jak se vám líbí ve Svitavách na přehlídce?

Líbí se mi tady ty představení, a že se tady vůbec nenudíme.

Je to nádherné město a nedá se nudit, jediné tak večer.

A byli jste včera večer na koncertě?

Ne, my jsme museli jít brzo spát. Ono to mělo být od osmi a bylo to od devíti.

Já poslouchala ten koncert z okna – že jsem si sedla na topení a jedla jsem polívku a poslouchala. Strašně se mi to líbilo.

Nějaký kluci se koukali z okna na telku, do vedlejšího baráku.

S jakou knížkou byste se nechtěli nikdy v životě rozloučit?

Bajky z celého světa.

Malý princ. Já jsem tu knížku poprvé nepochopila, tak jsem si ji přečetla alespoň třikrát, a pak jsem ji pochopila.

Já mám nejradši Diogena v sudu.

Já bych nikomu nedala Twilight ságu.

Mně se líbí pohádky, co čteme ve škole, že jsou tam staročeská slova a tak. Sedmero pohádek.

Neposlušné štěňátko.

Deník malého poseroutky.

Trolí vrch, protože je to fantasy a to mě hodně baví.

Pán prstenů.

Zlatý prstýnek.

NA SLOVÍČKO S...

... ÁČKEM ZŠ TÝNSKÁ
TŘEBÍČ**Jak se máte a jak se vám dneska hrálo?**

Je to tu pěkný a hraje se tady dobře, je to velký prostor.

Já z toho mám dobrý pocit, bylo to fajn, myslím, že jsme hráli dobře, ani jsme neměli trému, když už jsme to hráli po tolikátý. Bezvadný.

Jak dlouho to představení hrajete? Kdy mělo premiéru?

No asi tak rok.

Premiéra byla někdy na konci března.

Ale jako celý rok na tom pracujeme.

Jak funguje ten váš soubor?

Je to soubor při základní škole ZŠ Týnská.

Kdo chce, tak se tam přihlásí.

Je to nepovinný předmět.

Scházíme se jednou týdně, zkoušíme.

Opakujeme si věci, které nám třeba moc nejdou a tak.

Jak vznikalo tohle představení?

Tak to řekni, ne?

No, takže jsme dostali texty a ty jsme se učili, a když se to pořád opakuje, tak se to naučíme.

A kdo vymýšlí, jak to představení bude vypadat?

Většinou paní učitelka.

Tak my i paní učitelka, každý si může dát i do toho textu něco svého.

Já bych řekla, že se texty moc neučíme – to se spíš naučíš tím, jak se to pořád opakuje.

Já jsem se texty nikdy neučil.

Já taky ne.

Z velké části to všechno vymýšlí paní učitelka, ale taky tam občas něco dodáme svého.

Někdy dostáváme prostor k tomu, abychom si sami něco zaimprovizovali a tak...

Jak se vám hrají třebíčské pověsti?

Tak tohle se hraje dobře, protože to jsou místní třebíčské pověsti, tak v něčem to jsou by...Všichni jsme to četli, každý to četl vlastně.

Je tam hodně obsazení.

Jsou to takové ty nejznámější třebíčské pověsti.

A co plánujete hrát příští školní rok?

Nevíme, co přinese paní učitelka.

Kdybyste si mohli vybrat, tak co byste chtěli hrát? Podle nějaké knížky třeba?

Nejspíš podle nějaké předlohy.

Shakespearu.

Vy jste nějaký zaskočení, co se děje?

Jsme unavení.

Z čeho jste unavení? Vy jste v noci nespali?

Spali. Tak tři hodiny.

Oni tam byli večer ti Fastfoodi, tak jsme se

překafovali.

Jak se vám líbil koncert?

Ten byl bezvadnej.

Nechali jsme si podepsat sýrový koule.

Koupili jsme si triko.

Je reggae a ska hudba, kterou posloucháte?

Posloucháme všechno možný.

Líbilo se mi, že tam měli víc stylů.

Že tam měli i ty trubky. To se tak často nevidí.

Mně osobně reggae baví.

Jak se těšíte na odpoledne?

To bude asi větší tréma, že to bude před porotou, ale já se těším.

Já ani nemám trému.

Já mám.

A jak se s tím vyrovnáváte, když máte trému?

Pohoda a klídeček.

Já si třeba procházím v hlavě, jak jsou ty scény za sebou.

Já většinou myslím na něco hezkého a vydýchávám.

Já se do toho většinou vžiju a úplně si to užiju.

Proč hrajete pověsti? Co myslíte, že to může říct lidem dneska?

Je to o historii města. Historie je důležitá.

A proč?

Protože od ní se odvíjí to, co je právě teď.

V čem jsou ty pověsti, které jste hráli, důležité pro lidi?

Tak třeba bydlíme v Třebíči a nevíme žádnou pověst?!

Jakože v těch pověstech je to tak, že se to vztahuje na lidi. Co by neměli dělat a jaký jsou lidský vlastnosti a tak.

Je to poučný většinou. Třeba ta zkamenělá bába byla hodná a pak byla chamtivá a pak zkameněla, takže v tom je poučení, že kdo je chamtivý, tomu se něco stane.

A co říkáte na to, že ty pověsti mají všechny špatný konec.

Tak v životě to tak je.

Opravdu? Je to tak, že zlé vlastnosti nebo zlé skutky dojdou nějaké odplaty? Jak to vnímáte?

Tak to je pořád, že třeba zloději, když je chytanou nebo na ně přijdou, tak že jsou většinou potrestáni.

Jakou knížku byste doporučili dětem z ostatních souborů, které tady hrají?

Harryho Pottera. Honzikovu cestu. Hraničářova učně. Brouka Pytlíka. Kačera Donalda.

Mně se líbí takové ty knihy o upírech.

Tereza Vyvjalová

NA SLOVÍČKO S...

... STUDIEM ŠRÁMKOVA DOMU V SOBOTCE

Máte za sebou první – dopolední představení, jaké to pro vás bylo?

No, takový rozpačitý, protože to publikum nebylo úplně... jednak nebylo plné hlediště a jednak to bylo takový netypický publikum.

Nebyly tam soubory, byly tam jenom malé děti.

Občas bylo nějaké vyrušení v tom představení, takže ta koncentrace nebyla...

Odpolední představení bude určitě lepší.

Brali jsme to spíš jako takovou generálku.

Co vy a přehlídky, tohle určitě není první přehlídka, které se účastníte...

My jsme ze Sobotky a tam vlastně je Šrámkova Sobotka, letos bude padesátá šestá, hrajeme tam divadlo a hezky si to užíváme.

A pomáháte tam třeba i s organizací, a nebo jenom hrajete?

My si tam jenom hrajeme. (smích)

Lada Blažejová: Ale máte tam třeba květinovou službu, že večer roznášíte kytičky účinkujícím...

A jinak jezdíme každoročně na Dětskou scénu, na okresní kolo, většinou i na krajské kolo potom.

Tady ve Svitavách jsme poprvé, ale byli jsme asi před dvěma lety v Trutnově.

A kde se vám víc líbí?

Já si myslím, že ubytováním a prostředím, ve kterém hrajeme, jsou možná lepší Svitavy, ale jestli mám být upřímná, tak Trutnov je hezčí město.

Tady je to blíž u sebe všechno a je to tady líp organizované.

K tomu představení, které jste hráli: Zajímalo by mě, co jste zpívali, bylo to korejsky?

Vzniklo to tak, že můj táta, kdysi měl nějakého korejského studenta u sebe, hodně dávno, a tohle je písnička, kterou se od něj naučil. Ale o čem je to netuším. Je to korejsky, ale je to určitě alespoň pětkrát zkomolené.

Jak jste se dostali k té korejské pohádce?

Tou písničkou.

V létě Adam přišel a nějak jsme se o tom bavili, Adam jí začal zpívat a nám se to všem tak líbilo, tak se už naše vedoucí začala porozhlížet po nějakém námětu. Tak nám to tak sedlo, že bychom si mohli vyhrát na té atmosféře a tak.

Co vás baví na té pohádce, v čem vás ta předloha jako taková zaujala?

My jsme měli víc variant těch pohádek, ale pak Lada přišla s touhle a ta se nám nejvíc líbila.

Líbilo se nám to tou atmosférou, že to je tak přehnaně čínský jako ty gesta a to, že jsme to hráli s takovým nadhledem.

Ale to v té předloze asi nebylo, jak se to má hrát, že?

Ne-ne.

V čem jsou ty korejské pohádky jiné, než ty naše?

Je to takový uhlazenější.

Jsou krutější.

Jak vás baví to herectví, které má východní nádech...

My jsme chtěli zkusit něco nového, protože jsme předtím měli bajky a ještě před tím jsme měli takovou věc ze současnosti, tak jsme chtěli zkusit zase něco jiného.

Asi se rádi vrátíme k tomu klasickému, ale je to určitě zajímavé.

Jak jste to trénovali, to herectví?

My jsme si z toho udělali takovou randu docela, že nás to i baví...

Lada: Že jsem na vás křičela: Přehánějte! Přehánějte!

Nedrobíme to, jako kdybychom normálně hráli divadlo, ale je to tak všechno v jednom gestu.

A co jste se na tom naučili – něco, co třeba využijete do budoucna v divadle?

Podle mě výraz asi.

Vyjádřit postoj jedním gestem, aby se to nerozmazávalo.

A ten nadhled a všechno, co k tomu patří.

Tam byl jeden takový zajímavý moment, kdy ty jsi, Adame, mířil do diváků šípem, někteří si zakrývali oči...

To je vždycky těžké, abych se nerozesmál. Nebo abych nevystřelil opravdu. Původně jsme měli takový luk, který vážně docela i střílel, to jsem se docela bál.

Na zkoušce jsme stříleli i do hlediště.

Ale je to jištěné.

Jak jste vytvářeli to představení?

Je to takové docela volné, je to tak, že vedoucí nám přečte námět a my se rozdělíme do dvou skupin, nebo do tří a snažíme se něco vymyslet – nějaké scénky. A pak z toho vybereme ty nápady všechny a dáme to dohromady.

Mohli byste mi ještě něco říct o vašem souboru?

Jmenujeme se Studio Šrámkova domu, je nám šestapadesát let, bylo založené zřejmě na výročí Šrámkova úmrtí, na jeho počest.

Lada: Šrámek hrozně rád do Sobotky jezdil a vlastně po jeho smrti paní Milka Hrdličková – Šrámková přestěhovala celý pražský byt a všechno do toho soboteckého Šrámkova domu a z jejího odkazu vznikl soubor. Protože Šrámek vždycky hrál v Sobotce divadlo se studenty a vždycky měl vztah k mladým lidem, takže před padesáti lety – máme letos padesátileté výročí – vznikl náš soubor. Původně to byl teda studentský soubor, postupně se z něj stala i dětská příprava. A teď fungujeme naopak jako soubor dětský a vždycky se to z toho dětského ještě přeplyne do souboru studentského.

Jakou knížku tu máte s sebou?

Saxana a lexikon kouzel.

Já jsem nedávno dočetla Padlí andělé.

Já jsem fanoušek fantasy žánru a mám tady s sebou Terryho Pracheta – Barva kouzel.

Já čtu Blíženci z ledové pouště.

Já čtu Divčí partu.

Já jsem přečetla poslední knížku Občanský průkaz od Šabacha.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... BERTÍKY,
ZUŠ ŽEROTÍN

Všimla jsem si, že máte všichni trička, na kterých je napsáno **PODĚS**, můžu se zeptat, co to znamená?

První olomoucká Dětská scéna. Je to postupové krajské kolo do národní přehlídky.

Jak se vám tady ve Svitavách hrálo?

Je to něco úplně nového, ten velký prostor, na který nejsme zvyklí. Museli jsme víc artikulovat.

I to publikum je jiné. Tady jsou jakoby ti nejlepší z krajů, tak to publikum je takové jiné, jiná atmosféra, než na krajské přehlídce.

Jsou tady děcka, co se o to snaží a jsou tady fakt rádi a hrají a zůstanou tady celý týden, aby si to tady užili a podívali se na jiné inscenace, na jiné nápady.

A je to takový jakoby uvolněnější, že to není, že někdo postoupí a vyhraje.

Je to tady zážitek, že jsme postoupili do národní přehlídky.

Zkušenost.

A jak se díváte na to, že v těch nižších kolech – v krajských a okresních – je to vlastně taková soutěž, jaký je rozdíl v tom, jak se vám hraje?

My jsme se to snažili i na tom **PODĚSu**, chodili jsme a všechny jsme objímali, protože Alenka nám pořád říkala, že to není o soutěžení, že to má být uvolněný. Aby ty děcka, co ještě nebyly na **PODĚSu**, aby se cítily dobře.

My furt hrajeme pro radost, ne pro to, abychom postoupili.

K vašemu představení: Mě by zajímalo, jestli věříte v peklo?

(Překřikováním odpovědí Jo i Ne.)

Já si myslím, že neexistuje ani peklo ani nebe.

Mně se zdá, že musí být něco nadpozemského.

Nebudou tam andělíčky a nejsou tam čerti, ale existuje to.

Peklo je lidský utrpení. Třeba občanský války a tak.

Myslím, že si to člověk dělá sám – i to nebe.

Mně by zajímalo, jaký máte vy k Henrymu a k jeho příběhu postoj nebo vztah?

Myslím si, že to byl andělek s růžkama.

Já ho mám ráda, že to nemyslí ve zlém, že prostě takový je. Je to jeho radost.

Jak jste se k této předloze dostali?

Jako ke každému představení, že nám naše Alenka vždycky tu knížku přečte a my si to přehrajeme sami, celou tu inscenaci.

Vlastně to, co tam máme teďka vzniklo při prvním setkání s tou předlohou, že jsme dělali improvizace na různé úryvky toho.

Myslím, že jsme tu knižní předlohu pozměnili.

Skoro všechno je z naší hlavy.

Jak jste přemýšleli o tom pekle, že z něj vyšel takový obraz rockové kapely...

Ono to původně nebylo v té knížce, že je to takové rockové, ale to bylo takové spíš to klasické nebe a peklo.

A to jsme právě nechtěli – mít tam ty čerty s růžkama, chtěli jsme něco neobvyklého, do dnešní doby.

Ti rockeři a skini, jak se mlátí, tak jsme to chtěli ztvárnit. Jako lidi, co dělají bordel, ať to není pořád to samé. Kdybychom tam udělali normální peklo, tak by to nemuselo mít takový úspěch, protože by tam potom nebyly takový světelný efekty a hudba.

A andělé?

Andělé zpívali ukolébavku. Bylo to taky ztvárněné přes tu hudbu.

Ta hudba tam hraje hodně velkou roli.

Alena Palarčíková: Tu hudbu nám složil kolega – to bychom asi taky měli říct – pan Peřina.

Jak jste došli k tomu, že je to na playback?

Pokud to má být rocková hudba nahlas, tak není šance to přervat.

Alena Palarčíková: Ten zpěv by mohl být naživo, ale je to velká technická komplikace, už jsme to jednou zažili.

Museli bychom cvičit na ty nástroje a tak.

Chci se vás zeptat, ještě na druhé téma, které bylo vlastně hlavní příčinou zápletky příběhu a to je lhaní. Setkáváte se s tím, že vám někdo lže?

Hodně často, lhalo se, lže a bude se lhát.

Záleží na tom, jaké ty lži jsou. Jsou ty špatné, které pak mají i nějaký následky a tak, ale hodně lidí lže i proto, aby byli zajímaví.

Alena Palarčíková: A co si o lhaní myslíš ty, Henry?

Mně lidi nelžou, ale já lžu lidem. Zalžu rodičům někdy.

Tak to každý.

Hodně lidí lže, ale spousta lidí si i věci nalhává. A pak už si to ani neuvědomí, že lžou, někdo pak řekne i automaticky nějakou lež a ani si to sám neuvědomí.

Někdy jsou lži i takový pěkný, třeba když někdo umírá a vy mu řeknete, že bude v pořádku.

Nebo když je třeba ještě v šoku, tak aby se úplně nezhroutil.

Mně to přijde lepší mu to říct, aby se mohl připravit.

A poznáte, když vám někdo lže?

Když někdo lže, tak se podívá do strany a potom dolů.

Když někdo něco vypráví a pak se někde zasekne a strašně dlouho přemýšlí, co má říct.

Jakou knihu byste si s sebou vzali, kdybyste měli letět na Měsíc?

Iva Procházková – Nazí.

Já bych si vzal asi triologii Odkaz dračích jezdců, to bych tam přečetl, to se mi líbí.

Harryho Pottera.

Cokoliv od Tolkiena.

Cokoliv od Astrid Lindgrenové.

Tereza Vyvijalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... NEJMENŠÍCH

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

„ČTENÍ JE NÁDHERNÉ KOUZLO, KTERÉ SE LIDEM DOSTALO“

... TEREZY HORVÁTHOVÉ

šéfredaktorky nakladatelství Baobab, autorky dětských knížek

Kdy, kde, za jakých okolností a z jakých popudů vzniklo nakladatelství Baobab? Jak se od té doby vyvíjí a co pro Vás znamená?

V roce 2000, byli jsme po škole a připravovali jsme pro jedno malé nakladatelství knížku Kubínových pohádek Baba nad čerta s ilustracemi Terezy Říčanové, nakladatel nakonec vydání odřekl, tak jsme ji vydali sami. Chtěli jsme také vytvořit prostor pro všechny ty nadané lidi, kteří vycházeli z VŠUP (Vysoká škola uměleckoprůmyslová) a končili v reklamkách. Taky jsme měli malé děti a dobré knížky pro ně se v té době daly sehnat jen v antikvariátech... Juraj (Terezin manžel, šéfredaktor nakladatelství Baobab pozn. red.) už ilustroval, a všechno co dělal, vycházelo v šilených grafických úpravách. Tak jsme si řekli, že občas něco vydáme.

Baobab se profiluje a prezentuje jako alternativní nakladatelství ilustrovaných knih pro děti - v čem vnímáte svou činnost jako alternativní? Co Vás zajímá, láká a baví na literatuře pro děti a mládež?

Tehdy to byla alternativa k tomu, co vycházelo: špatné reprinty, kyčlivité a špatně přeložené „západácké“ tituly, příšerně upravené a hrůzostrašně ilustrované knížky, které jakoby navazovaly na úpadek pozdních osmdesátých let a vycházely ze setrvačnosti, přiblblé říkánky, ošklivá lepoprela... Od té doby se toho dost změnilo, naštěstí. Knihupectvím sice stále vévodí hromady zbytečných čistě komerčních paskvilů, ale pozornější čtenář už si vybere... Malých nakladatelů dětské knihy je stále málo, ale dobrá zpráva je, že se o dobré knihy pro děti začali zajímat i velcí nakladatelé, vydávají kvalitní překlady a úroveň se celkově zvedá... Takže už teď raději místo alternativní používáme originální knihy pro děti.

V nakladatelství vychází cca 12 knih ročně - z kolika rukopisů vybíráte a podle čeho, co je pro Vás při vydavatelské činnosti podstatné a důležité?

Rukopisů chodí mraky, každý den alespoň jeden a to ještě předtím některé procházejí sítím... Je jich moc a často je nestíháme číst. Snažím se odpovídat všem, alespoň jednou větou, aby nebyli zklamáni, ale mám pořád šílené zpoždění. Jen málokdy se ostatně stane, že by nám po internetu přišlo něco skutečně zajímavého. Ale stává se to... jednou, dvakrát za rok... Už jsem někde psala, že je pro nás asi důležitá nějaká vnitřní pravdivost našich autorů. Těžko se to píše, ale jsme jen uboze malé nakladatelství a proto vydáváme jen to, co se nám skutečně líbí.

Jaká je cesta knihy - co všechno je třeba udělat a podniknout, než se hotová knížka dostane ke čtenáři?

Při přednáškách v knihovně pro prvňáky vždycky říkám: první musí být dobrá myšlenka. Někdy na knihách s autory dlouhodobě pracujeme, přemýšlíme, přepracováváme, někdy jim je přímo zadáme. Pak dost dlouho sháníme peníze, žádáme o granty, hledáme mecenáše... Text prochází redakcí a několika korekturami. Ilustrace obdobně procházejí technickou redakcí: jsou autoři, kteří odevzdají čistopis, kde je třeba jen málo zásahů, nebo obrázky připravené k tisku. Ale těch je minimum. Ilustrace se většinou musí scanovat, čistit, upravovat stejně jako text... Pak přichází grafická úprava, pak domlouvání s tiskárnami, tisk, u kterého většinou asistuje můj muž, pak rozvážení distribucím a do skladu... A další práce, díky které si lidé našich knížek všimnou - propagace neboli dnešními slovy PR. To nám ale pořád moc nejde.

Mimo vydávání knížek organizuje Baobab výstavy, autorská čtení, různé akce pro děti - co Vás k tomu vede?

Je to přirozené. Náš autorský okruh je velice životný. Všichni naši autoři jsou, jak se dnes s oblibou říká, „multižánroví umělci“. Někteří hrají divadlo, dělají film, někteří mají kapely atd. atd. Tak jsme začali Baobabí léta: každý měl co ukázat. Chtěli jsme také zabydlet a ukázat všem místa, které máme rádi: nejdřív bechyňskou Klášterní zahradu, pak Sokolskou plovárnu v Táboře, teď slavný tábořský Klášterák. Chtěli jsme i propojovat okruhy: naše autory s našimi přáteli, Táboráky a Bechyňáky s Pražáky a Brňáky, neziskovky s jejich mecenáši... Pak jsme v Táboře otevřeli galerii a knihkupectví, takže přibýly měsíční výstavy, vernisáže a autorská čtení.

Jak hodnotíte literaturu, která v současnosti pro děti a mládež v českém kontextu vychází? Sledujete nějaký vývoj v této oblasti?

Myslím, že se situace pomalu lepší, ale že v Čechách stejně málo reflektujeme to, jakým směrem se tohle neuvěřitelně bohaté a pestré knižní „odvětví“ ubírá.

Jaká byla vaše oblíbená kniha (či knihy) v dětství? Proč?

Četla jsem mnoho a stále, od Lindgrenové, přes pohádky všeho druhu, ale i poezii (učila jsem se nazpaměť celé knížky) milovala jsem dobrodružné romány Verneovky, Mayovky, Dumase, četla jsem náruživě a stále, prostě proto, že čtení je nádherné kouzlo, kterého se lidem dostalo...

Tereza Vyvijalová

TEREZA HORVÁTHOVÁ

* 20. 8. 1973 Praha

Vystudovala FFUK, katedru románských studií, obor francouzský jazyk a literatura. Píše dětské knihy, prózu i poezii, věnuje se vydávání knih pro děti a mládež v rodinném nakladatelství Baobab se svým mužem Jurajem Horváthem a nárazově také překladům z francouzštiny a psaní filmových scénářů. Publikovala v časopisech Baoplán, Souvislosti, Babylon a Revolver Revue. Za knihu Modrý tygr obdržela cenu Zlatá stuha pro rok 2005 za knihu jako celek. Společnost Negativ knihu zfilmovala a letos uvedla do českých kin.

O BAOBABU I BAOBABU

Baobab je velký strom, to nejspíš všichni víte. Je tak velký, že se do něj vejde třeba celá domácnost. A říká se o něm, že je kouzelný. Jeho obrovské květy tedy rozhodně opylují netopýři, to už je dost podivné, nemyslíte? A pak je Baobab také nakladatelství. A to je, na rozdíl od toho afrického stromu, úplně maličké. Vejde se na jeden stůl. Nevěříte? U toho stolu stojí židle. Z okna je vidět stará kamenná zeď v zahradě. A na té židli sedí táta. Nejdřív nakreslí obrázky, nebo mu je někdo pošle v obálce, potom kouká do počítače a dává všechno dohromady. (Tak to alespoň říká.) Jak to dělá, to vám nepovím, ještě jsem na to moc malej. Někdy si k němu přisedne máma a něco spolu kují. A pak tam zase sedí ona a táta nás hlídá, abysme nezlobili. A máma sedí a dívá se na tu kamennou zeď venku. My ji v tu chvíli nesmíme rušit. Samozřejmě že to není jen tak, nerušit ji, když se se Sašou a Rozinkou pořád pereme. A u praní člověk občas musí křičet... Ale je fakt, že když to zvládneme, za pár dní nám pak přivezou z tiskárny knížky. Jsou celé voňavé, je v nich spousta obrázků a my si je prohlížíme a čteme pořád dokolečka...

z knihy Terezy Horváthové *Max a Saša aneb zápisky z našeho domu*, Baobab, Praha 2009.

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Další čtení na dobrou noc budou pro hledače cache takovým zadostiučiněním. Zde si budete moci přečíst původní příběhy, ze kterých jsme si vypůjčili věty do cache. Příběhy tak v rámci jednoho čísla Deníku můžete porovnat. Dobrou noc.

JANA ŠRÁMKOVÁ

PUTOVÁNÍ ŽABÁKA FILEMONA

Labyrint, Praha 2010

5. KAPITOLA O TOM, ŽE ŽABÍ PLÁNY NEJSOU NIKDY DOST TAJNÉ

Ráno svítlo sluníčko tak silně, že bylo i přes zatažené závěsy pokoji světlo a pořádně horko. Jako by se počasí omlouvalo za ten sychravý včerejšek a rozhodlo se to dneska všem dětem a zvířátkům vynahradiť.

Holčička proto vyskočila brzo z postýlky, vzala hřeben s vylomeným zubem, dvě malé žluté gumičky a utíkala za maminkou, aby jí zapletla copánky tenké jako myši ocásky. Mezitím si vesele štěbetala o všem, co toho dne bude dělat, kam půjde a na co si asi bude hrát.

Filemon byl vzhůru ještě dřív než ona, ale schválně dělal, že spí. Takový už byl jeho plán, který během noci vymyslel. Vždycky když se probral ze spaní, vymyslel ho malý kousek, pak si na to trochu zdřímnul, pak přidal další kousek, no a k ránu už byl celý plán hotový.

On vlastně nebyl zas tak složitý. Měl jenom jeden jediný bod, ale aspoň se dobře pamatoval, ani se nemusel nikam zapisovat. Plán zněl takhle:

Zítřka vyrazím do Rtně. (Tajně!)

Když tedy holčička vyběhla z pokoje a když maminka otevřela okno dokořán, rozhodila peřinu přes opěradlo židle, aby se hezky vyvětrala, a odesla připravovat snídani, rozhlédl se Filemon naposledy po pokoji. Tady doteď bydlel. Zamával na rozloučenou barevným knížkám (pohádkovým, lepoprelům i encyklopedií zvířat), staré skříni na šaty, ve které si někdy s holčičkou hráli, a potichu zašeptal ahoj spícím ovečkám. Pak už nebyl důvod nic odkládat.

To víte, veselo žabákovi nebylo, ale jakmile máte jednu plán, a zvláště když na něm pracujete celou noc, nejde se ranní rozespalostí nechat odradit. Tak Filemon potichu proklouzl na chodbu, odtud po studených schodech dolů ke dveřím, pak na zahradu a rovnou k brance.

„Zdravičko, den jako stvořený pro cestování, co?“ vybařlo něco na žabáka za starou hrušni, až strachy odskočil a bouchl se o laťku v plotě.

Otřepal se z leknutí, chytil si pevně hlavu, aby mu nenaskočila v takový důležitý den boule, a trochu rozmrzele povídá:

„Co vy dva tady? A jaké cestování? Já tu zrovna... zkoumám počasí!“

Před ním stály ovečky, obě nejen úplně probuzené, ale i vybavené na cestu. **Peřinka**

měla mapu a kolem krku dalekohled, šibalka batůžek s tabulkou čokolády a lahvi čaje. Bylo jasné, že celý žabákův plán odhalily (jen jestli se ho nad ránem neučil nazpaměť moc nahlas!) a nehodlaly ho nechat jít samotného. A aby v tom měli všichni jednou provždy jasno, Šibalka pohodila hlavou, ukázala na batůžek a odfoukla si, jako že je zbytečné zkoušet je od cesty odradit. Peřinka ještě pro jistotu dodala:

„Ty zkoumáš počasí, my jsme zase vyzkoumaly, že to by tak hrálo, aby se malé žaby toulaly po světě samy.“

Otočila se, prošla brankou a rovnou zamířila cestičkou dolů k parku.

Vlastně bylo to prohlášení o malých žabách dost legrační, protože ovečky samy byly úplně maličké, sahaly Filemonovi sotva do pasu. U postýlkových zvířátek je totiž možné ledacos. Jenže ne vždycky jde o to, kdo kolik měří, váží a na jak vysokou poličku dosáhne. Ovečky se nepletly v tom, že ony dvě jsou už životem důkladně protřelé, zatímco Filemon je potěr sotva odrostlý a doprovod se mu bude určitě hodit. (A jak se ukáže, to měly svatosvatou pravdu.)

Však žabák nijak neprotestoval. Sice se snažil tvářit trochu nazlobeně, jenom aby se neřeklo, ale moc mu to nešlo. Aspoň mu nebudou cestou smutno a není na všechno sám. Tak si uvědomil, že měl jeho báječný plán několik slabých míst. Tak třeba: Filemon netušil, kde je Rtně, dokonce ani kde je Podkrkonoší, nevěděl, jak by se to dalo zjistit, ani jak se tam potom dostat. Raději tedy nic neříkal, jen si vesele pokračoval za Peřinkou, která se velmi důležitě dívala do mapy, doleva, doprava a zas do mapy. A že se těšil, co je na cestě všechno čeká, zpíval si po tulácku:

*Do daleka
do neznáma
půjdeš se mnou
půjdeš s náma*

*Putovat budeme na křídlech čapů
putovat budeme na hřbetě ryby
krajinou, které ses kdysi ztratil
a teď jí kousek chybí
Daleko putovat ve stopách lišek
krajinou, která nás vidí*

*Do daleka
do neznáma
půjdeš se mnou
půjdeš s náma*

Začátek cesty všichni dobře znali. Tudy se totiž chodilo do cukrárny na vanilkovou zmrzlinu. I na jahodovou a borůvkovou. Tudy se dokonce chodilo i na kremrole, na indiánky a marokánky, jenom na maminčin ovocný koláč a babiččinu bábovku nebylo potřeba trajdat nikam.

Ale od cukrárny dál už byly ulice doce-la cizí, pořád šedivější, rychlejší, hlasitější a zakroucenější. Konečně se ocitli před velikou budovou, ze které dýchalo chladno. Bimbalka si odkašlala a zaslabikovala: „NÁ-DRA-ŽÍ-TRUT-NOV“. A pak odfoukla nosem rychle dvakrát za sebou.

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skryší neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.
2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vaším úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.
3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.
4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stave v redakci Deníku.
5. Cache se může nalézt v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.
6. **Nálezce a přispěvatel k našemu příběhu se musí zalogovat, tj. musí uvést přesný čas ve formátu hh:mm a své jméno či jméno souboru.**

Peřinka měla mapu a kolem krku dalekohled, Bimbulka batůžek s tabulkou čokolády a lahev čaje.

11:40 LDO ZUŠ JH: Peřinka se podívala do mapy a smutně konstatovala, že se ztratili. / 11:45 LDO ZUŠ JH: Odendala mapu a bezmocně se rozhlížela po krajině / 12:00 Nikča: Nevěděla kudy kam. / 12:00 Lucka: Mapa byla slepá. / 12:05 Překvapený štrůdl: Snažila se dostat pryč ze začarovaného kruhu. / 12:07 LDO ZUŠ JH: V tom Bimbulka spadla do velké jámy. / 12:09 LDO ZUŠ JH: Peřinka se jí snažila zachránit a hodila jí do jámy lano. / 12:13 LDO ZUŠ JH: A protože se z díry ozývalo mlaskání, Peřinka přivázala vrchní konec lana ke stromu a rozhodla se ukořistit taky kousek čokolády. / 13:47 Sebastian: Když najednou se lano proměnilo v hada. / 14:20 Erzsika a Zuzka - KUK: Peřinka se lekla a běžela pryč. / 14:48 Vojta: Pak se obě daly do zpěvu / 16:08 Bára: Ale po chvíli je to přešlo. / 16:09 Aleš: Běželi rychle pryč! / 16:26 Tomík: A náhle zakoply!

Tuto rubriku pro vás každý den připravuje
Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... NOVÉHO ZPŮSOBU VÝUKY MATEMATIKY - MNOŽINY BEZ PRŮNIKŮ

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfov dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

ÚTERÝ 12. června

8.30–12.00	dílny pro děti ze souborů	MMG, OttD, PZŠ
8.30–12.30	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2 Fka třída B	Trám
9.00–11.05	4. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.05	4. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky DS	
	Emil a jeho detektivové	Fka-sál
	Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí	
	Malý Alenáš	Fka-sál
	Zatímbezejména, Gymnázium F. Křížáka, Plzeň	
	Smolíček Pacholíček	Fka-sál
	Poetický soubor Divadla Vydýcháno, ZUŠ Liberec	
16.15–17.15	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
16.30–17.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů	
	vystupujících ve 4. bloku	Fka-učebna 3
16.30–18.00	dětský diskusní klub pro děti ze souborů	
	vystupujících ve 4. bloku	Fka-aula
	otevřený diskusní klub pro děti	Fka-učebna 2
17.30–18.45	seminář k inscenacím 4. bloku	farní stodola
20.00	doprovodný program	
	Pták Ohnivák, liška Ryška a my	Trám
	C Svitavy	
20.00	DRAK trio (koncert)	OttD
	Jiří Vyšohlíd, Pavel Černík, Pavla Lustyková,	
	Divadlo DRAK Hradec Králové	

POZOR, ZMĚNA PROGRAMU

V úterý 12. 6. dochází k této změně ve večerním programu:

Koncert **DRAK tria** se koná v **Ottendorfově domě** (ne v Tyjátru).
Představení divadla **C Svitavy Pták Ohnivák, liška Ryška a my** zůstává v divadle Trám.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 4.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vytvalová, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře Fabрики Svitavy. Uzávěrka 12. 6. 2012 v 00.05. Náklad 300 ks.